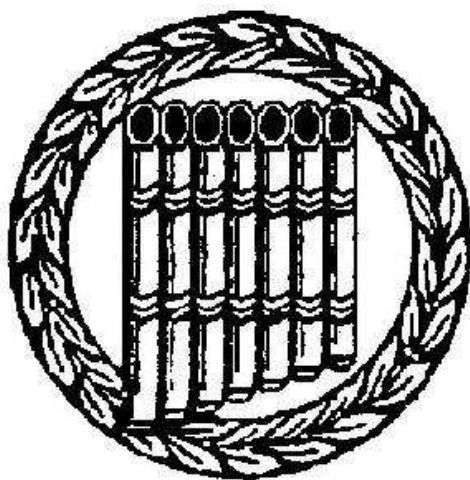

ROČENKA

kmene OS

2005

Příloha Kmenových novin OS část A

Sestavil Jiří Žáček – Gog, člen 1. OS klubu Přátelé Vavry a tiskový zpravodaj náčelnictva kmene OS. Do publikace přispěli: Stanislav Dědič – Luňák, Karel Pokorný – Barry, Zdeněk Maxmilián – Gandy, Bohdan Poláček – Dan, Dr. Rudolf Plajner, Jiří Čejka – Peguy, dále byla použita ukázka ze Sborníku skautské poesie z let 1938-1945.

Obsah:

Publikace byla sestavena za použití následujících zdrojů: ■ ALMANACH skautů Rudná 1923 – 1998 připravil Jan Poláček ■ Dr. Rudolf Plajner, článek z časopisu Činovník pro československé junácké pracovníky a teorii junácké výchovy Ročník XXIV číslo 9, listopad 1947 ■ Stanislav Dědič – Luňák 36. klub OS Portáři Vsetín malé zamýšlení ■ Karel Pokorný – Barry REMINISCENCE Skautské středisko SOPKA v Nové Pace klub oldskautů ■ Vzpomínka na tábor u rybníka Řeka ■ JEN RUKY STISK ukázka ze Sborníku skautské poesie z let 1938-1945 Vydala severočeská družina Svojsíkova oddílu Junáka ve spolupráci s Městem Nový Bor ■ M. Strnad – Miki Vzpomínky na Václava Morávka ■ Jiří Čejka – Peguy (dva články) Experimentální tábor na ostrově Brownsea – skautingu bude 100 let (překlad).

Úvod

Máme před sebou třetí ročník Ročenky kmene OS. Stálo by za to, zastavit se nad ní a zamyslet se nad jejím obsahem a snad i přínosem. Obsah je nesourodý, výběr článků je spíše nahodilý, ale to jsem od počátku předpokládal. Nějaké systémové sledování skautské historie není dobře možné, to by vyžadovalo podstatně širší archiv, a početný štáb. Mým záměrem tedy bylo, a doposud je, seznamovat kmen dospělých s významnými dostupnými dokumenty, dobovými názory významných skautských osobností a historickými událostmi a nově objevenými zajímavostmi v rámci skautské paměti. Vytváří se zde dostatečný prostor pro „pamětníky“ i „hledáče“. Mnoho takových „pokladů“ je již uchováno v regionálních, střediskových a klubových almanaších. Jejich dosah je proti Ročence podstatně menší, neexistuje jejich ústřední archiv, proto se obracím na kluby, pochlubte se těmito zajímavostmi a umožněte je publikovat v Ročence. To co platí o textech platí i o kresbičkách ve starých oddílových časopisech, které jsou také jedním unikátním zdrojem skautské paměti. V létě se mi v rámci 2. společné pražské lesní školy dostal do rukou soubor časopisů „Listy březové kůry“. Je to několik čísel z let 1925 až 1929 pražského 32. chlapeckého oddílu a soubor denních rozkazů z jejich tábora Oregon konaného v roce 1926. v Obůrce u Bechyně n. Lužnicí. Takovýto šťastný nález nebývá velmi častý, ale skýtá naději objevit něco zajímavého do skautské paměti.

Gog

Z ALMANACHU SKAUTŮ RUDNÁ

Když jsme se v roce 1995 poprvé chystali k tomu, že napíšeme a vydáme knížečku o historii dušnického a hořelického skautingu, chtěli jsme připomenout jeho padesáté výročí založení. Byli jsme totiž přesvědčeni, že u nás vznikl až po 2. světové válce. Na náš omyl nás ale upozornil bratr A. Lachman, který byl skautem již před válkou. Uveřejnili jsme tedy v místním časopise „Život v Rudné“ prosbu k občanům, aby nám poskytli písemnosti, fotografie či aby napsali své vzpomínky. Jako první se ozval pan Josef Císař, který nám zaslal dopis, a co bylo nejdůležitější, zapůjčil nám jako dokumentační materiál i svoji skautskou legitimaci, čímž posunul datum vzniku skautingu v Rudné, tenkrát Dušníkách, až do léta roku 1923. Náš almanach nebyl tedy vydán k padesátému výročí, ale je vydáván dnes již k pětasedmdesátému, které oslavíme v letošním roce.

Z dopisu. Jmenuji se Josef Císař, člen orchestru Národního divadla v Praze, nyní v důchodu (88 let). Jsem rodákem z Dušník (Rudné), a proto se zajímám o vše, co se zde děje. Připravujete se vydat Almanach k výročí vzniku skautingu v Rudné, a proto doufám, že vám mohu přispět. Jak se dostal skauting do „Dušník“ po 1. světové válce? Byl to sám bratr Svojsík, který měl v Drahelčicích v „panském dvoře“ jakési kontakty, hlavně v letních měsících (žně).

Přišel, aby v Dušníkách (Rudné) provedl „nábor“ členů do skautského sboru. Přihlásilo se nás asi 15, mládenci od čtrnácti do osmnácti let. Tak vznikl oddíl dušnických skautů, „Psohlavců“. To bylo v létě roku 1923. Vzpomínám na některá jména. Karel Mikoláš, vůdce oddílu, Emil Kučera, jeho zástupce, Václav Kučera (mezi těmito nebyl žádný příbuzenský vztah). Tento Václav Kučera byl výborný vyprávěč o hradech, zámcích atd., zemřel velmi mladý, Karel Galler, Ruda Sieger, Karel Zíma, Josef Císař.

Tento skautský oddíl byl velmi čilý. Podnikali jsme výlety (na hrady, zámky, zříceniny), a tady se uplatnil náš Václav Kučera, náruživý čtenář knih o hradech a zámcích. V Drahelském lese jsme prováděli různé hry, stopování, hledání věcí, noční orientaci. Hajný v Drahelském lese, pan Kos, nás nerad viděl v lese prý plašíme zvěř, což ale nebylo tak, jak on to bral, kázeň mezi skauty byla.

Já jsem od roku 1925 nastoupil studie na pražskou konzervatoř a se skautingem skončil. Skautský oddíl v Dušníkách žil dál, a kdy skončil, to nemohu říci. Ti nadšenci zestárli, a jestli přicházeli mladí, bohužel nevím. Zdravím Vás i celý skautský oddíl heslem „Buď připraven!“ *Josef Císař*

Hranice počátků historie skautingu v Rudné, tedy původně v Dušníkách a v Hořelici, se stále posunuje dále a dále do minulosti. Snad ten letopočet 1923, ke kterému došla, už nebude překonán, těžko totiž najdeme staršího pamětníka nějaké skautské aktivity v naší lokalitě, než je ten, který nám úhledným rukopisem podal zprávu o skautském oddíle „Psohlavci“, než je bratr Josef Císař, bývalý člen orchestru Národního divadla v Praze, dušnický rodák, který zde prožil své mládí. Oddíl „Psohlavci“ se později s největší pravděpodobností rozpadl, protože další zprávy o skautingu v Dušníkách a Hořelici jsou až ze druhé poloviny třicátých let. Nučičtí skauti ve své „Historii skautingu v Nučicích“ uvádějí, že první oddíl skautů v jejich okolí, to je v Hořelici, vznikl kolem roku 1933, ale nám se nepodařilo tento letopočet potvrdit.

Informace o období těsně před 2. světovou válkou nám poskytli někteří z pamětníků. První z nich je bratr Karel Junek, v době sestavování této historie jsme se dozvěděli, že nás navždy opustil. Byl synem hořelického majitele tiskárny a po maturitě pracoval v podniku svého otce, za války byl nasazen na práci v Německu. Po válce pak nastoupil na vojenskou akademii v Hranicích, kde patřil do stejné studijní a výcvikové skupiny jako slavný Emil Zátopek. Poté sloužil dlouhá léta mimo náš region v Košicích, Michalovicích, Ústí nad Labem, ale udržoval kontakty s lidmi odtud i s redakcí místního časopisu „Života v Rudné“. Cenné informace nám poskytl i bratr Alois Lachman. Jeho otec měl řeznictví v Hořelici a on sám se vyučil v téže oboru. Mnohé jsme se dozvěděli od pana Vladimíra Hustolese, jehož otec vlastnil v Dušníkách betonárnu, on sám pak pracoval poté, co komunisté zavřeli jejich podnik, u různých firem.

Kolem roku 1937 se začíná znovu uvažovat o zřízení skautského oddílu. Velkou pomoc poskytl kladenský činovník František Stůj který obětavě zajížděl do Hořelice a Dušník a pomáhal oddíl zakládat. Tehdy byl jedním z prvních, kdo se zde snažili oddíl založit, Otto Simon. František Stůj v něm asi ale nenašel ty vlastnosti, které má mít junák, a jako vedoucímu oddílu dal přednost Karlu Junkovi, jemuž tehdy bylo 16 roků. Ten posléze předal vedení Vítězslavu Kopeckému, jehož křesní jméno bylo zkracováno do podoby „Slávek“ nebo „Sláva“. Byl syn velitele dušnické četnické stanice a studoval. Těsně před válkou se dostal na ČVUT a při studentských bouřích ve dnech smrti Jana Opletala tak tak unikl zatčení. Po uzavření vysokých škol pracoval ve výkupu hospodářského družstva na dubnickém nádraží a po válce odešel, tehdy už ženat se sestrou Václava Vyšína, přítele ze svého oddílu, do pohraničí, do Horního Jiřetína. Tam někde žijí jeho tři synové.

Karel Junek byl zástupcem vedoucího a třetím činovníkem oddílu byl Zdeněk Potyš, přezdíváný Pirát nebo po válce též Datel. Zdeněk Potyš byl syn významného úředníka Pražsko-železářské společnosti. Po maturitě studoval na vysoké škole a teprve po válce získal inženýrský diplom. Někdy koncem roku 1945 se oženil se slečnou Elou Machovou a odešel kamsi na Příbramsko.

Oddíl vzniknuvší v roce 1937 byl veden pod označením Hořelice a měl dvě družiny, z nichž druhá byla dušnická. Kromě jmenovaných tří činovníků v něm byli: Zdeněk Hošťálek, Václav Vyšín, Miroslav Měska, Antonín Charvát, Vladimír Hustoles, Zdeněk Junek, Alois Lachman, K. Šíma, V.Šmíd, K. Kváča, J. Čochner, J. Šídlo, F. Komůrka, Vitvar, Horák, Novák, Javůrek, Karel Konvalinka a František Slaboch.

U Pražské společnosti měl otce zaměstnaného nejen bratr Zdeněk Potyš, ale i Václav Vyšín a Miroslav Měska. Společnost měla svůj pobočný závod v Novém Jáchymově, mezi Berounem a Rakovníkem, kde byly tři rybníky, krásná příroda a zasahovaly sem křivoklátské lesy. Tam se jezdilo na tábory, dokonce zpočátku i v době, kdy skauting musel ukončit svoji činnost, po okupaci naší vlasti a zřízení protektorátu.

Právě poslední tábor v roce 1939 byl poznamenán touto skutečností. Po prvním dnu tábora, po jeho zahájení, přišlo nařízení o zákazu skautské organizace a jakýchkoli akcí. Bylo nutné vše sbalit a vrátit se domů. Každý si umí představit, jaká nálada provázela chlapce v těchto dnech.

Po květnové revoluci v roce 1945 začíná opět svobodný život a ke slovu se hlásí znovu i skautské organizace. Z tohoto období se dochovaly už i mnohé písemné památky, kroniky a deníky, takže dění ve středisku Dušníky (vzniklo zde a v okolí několik oddílů) lze zachytit mnohem podrobněji. Tyto písemnosti skrýval později v době nesvobody bratr Zdeněk Maxmilián, v roce 1968 je předal bratru Václavu Vyšínovi a později byly uschovány u bratra Bohdana Poláčka.

Všichni ti, kteří obětavě psali kroniky, své deníky a zhotovili fotografie, své vzpomínky, pomohli uchovat část skautské paměti pro nás ostatní.

ČINOVNÍK

časopis pro československé junácké pracovníky a teorii junácké výchovy

Ročník XXIV.	Listopad 1947	číslo 9
--------------	---------------	---------

Dr. Rudolf Plajner

Vzrušená nálada uvnitř organizace točí se kolem otázky reorganizace JUNÁKA, která se dostala indiskrecí předčasně a nepřipravena nejen na pořady oblastních a zemských schůzí; ale byla a je ventilována, ne právě šťastně, v denním tisku. Země a oblasti z neinformovanosti tvrdí, že ústředí chce zrušit nižší složky a všechno centralizovat v Praze; náčelnictvo a ústřední rada zase prohlašují, že chtějí dalekosáhlou decentralizaci, jdoucí až do místních jednotek. Národ junácký se rozestoupil do dvou navzájem se potírajících skupin a poněvadž mám vážné podezření, že se přou aniž si uvědomují pravý stav věci, chci v dalším ukázat, že junáckému sněmu bude řešit vážné otázky výchovné a že otázka reorganizace je faktorem druhořadým, závislým na úspěšném zvládnutí problémů výchovných.

Není tajemství, že nejvážnější otázkou, kterou bude muset junácký sněm rozhodnout, je otázka rozšíření junácké výchovy na dospělé členstvo. Až dosud jsme se zabývali výchovou mládeže a říkali jsme sobě i jiným, že junáctví je výchovné hnutí mladých. Nic si nezastírejme. Bylo to skutečně pravda, ale před 30 lety. Od té doby prošly skautingem u nás téměř dvě generace a ty reklamují pro sebe právo setrvat v materské organizaci a pracovat k jejímu rozkvětu. Stanovy Junáka, které byly šity horkou revoluční jehlou v době, kdy se nedomyšleně volalo, že do Junáka patří jen mládež do 18 let a starší že se mají vyžít buď ve Svazu české mládeže, nebo ve spolcích tělovýchovných, sportovních a turistických, uznávají za činné členy jen činovníky a vůdce oddílů, nikoliv prosté junáky, a skautky starší 18 let. Těm je za nynějšího stavu věci dovoleno býti nejvýš členy Sdružení přátel Junáka: Je všeobecně známo že starší junáci a skautky odmítli tuto organizační formu s odůvodněním, že se považují stále za příslušníky junácké organizace a že k ní mají docela jiný vztah, než kterýkoliv průměrný člen SPJ. Poukazují ostatně i na tu okolnost, že byli z Junáka vyobcováni v době nesvobody, krátce před rozpuštěním organizace, kdy se protektorátní ministerstva pokoušela zachránit Junáka přeměnou na rekreační spolek mládeže.

O spravedlivém požadavku Oldskautů jednaly několikrát ústřední sbory a připravily pro junácký sněm iniciativní návrh, aby kromě dosavadního kmene dívčího a junáckého byl zřízen ještě kmen třetí, kmen dospělého členstva. Bude-li tento návrh sněmem přijat, musí býti automaticky změněny stanovy a reorganizace je nevyhnutelná. Bude-li zamítnut, může zůstat arci vše při starém, ale pak nevím, proč jsme před 35 lety začínali. Že bychom opravdu nedorostli a zastali při infantilním, chápání junáctví? Že bychom i my, dospělí junáci, skautky i činovníci, zaměřovali cíl za prostředky? Bude platit i nadále; že do Junáka patří jen mládež do 18 let, a ta starší, vycpaná

a junácky, uvědomělá, že patří jinam? Politické strany mají na tuto základní otázku poněkud jiný názor než my; junáčtí činovníci. Budeme na junáckém sněmu hájit zájmy cizích složek nebo zájmy vlastní?

Než půjdete, bratři a sestry, na junácký sněm, promyslete si nadhozenou otázku výchovnou a diskutujte o ní se svými spolupracovníky, Uznáte-li, že musí být řešena, nebojte se přizpůsobit organizaci novým poměrům. Organizace je vedlejší, junácký duch a dobrá junácká výchova jsou alfou i omegou našeho snažení.

Druhý vážný úkol, který nás bude zaměstnávat ve Zlíně ve dnech 28. a 29. února příštího roku, bude zabezpečení naší výchovné činnosti. Jako náčelník jsem za výchovu odpovědný, a proto musel jsem upozornit náčelnictvo i ústřední radu na množství se výchovné nesnáze a skrytá nebezpečí.

Především jsem s bolestí konstatoval, že nemáme pro nově se hlásící členy schopné vedoucí a že i staré oddíly leckde hynou, poněvadž vůdcové utíkají od mládeže do tzv. vyšších služeb. Z registrace plyne, že průměrně na tří vůdce oddílů připadá jeden vyšší činovník, velitel, zástupce, referent, skupinař, organizační či hospodářský zpravodaj a jak se ty nové funkce jmenují. Že je to poměr nezdravý, uzná, jistě každý objektivní pracovník a dokreslím-li obrázek ještě zjištěním, že v pomocných službách jsou zkušení činovníci, absolventi LŠ a kvalifikovaní vůdcové, připustíte doufám, že k takovému stavu nemohu a nesmím mlčet. Vůdcové patří především do oddílů a na místo pomocných činovníků necht' nastoupí starší členstvo, které buď vůdcovské kvalifikace nemá, nebo které z jakýchkoli důvodů oddíl vésti nemůže. Jsem jist, že v řadách OS je jich dostatek, jen je zavolat a správně začlenit. Vrátit všechny vůdce k vůdcovské službě, zbavit je veškeré administrativy a přenést starosti hospodářské, spolkové, společenské a reprezentační na spolkové činovníky místních složek, pokládám za první krok k ozdravení dnešních neutěšených poměrů a k zabezpečení zdárné práce v budoucnosti.

Ze zápisů z porad

Schůze ústřední rady dne 19. X. 1947

Přijat návrh společného náčelnictva v záležitosti reorganizace, podle něhož pověřené komise vypracují dva návrhy. Přijat návrh společného náčelnictva, aby bylo junáckému sněmu doporučeno zřízení třetího kmene oldskautů.

Schůze společného náčelnictva dne 18. října 1947

Po výkladu br. dr. Velen Fanderlika o chystané reorganizaci Junáka, rozprava. Závěrem ustanoveny dvě komise: I. - br. dr. Velen Fanderlik; br. Nebesky, br. Žák, s. Remešová projedná návrh třetí. II. - br. dr. Cyvín, s. dr. Vančurová, br. Bursík připraví návrh druhý.

Přečten přípis Výkonného výboru pro oldskauty a po rozpravě hlasováno: všemi hlasy zamítnuto, aby oldskauti a oldskautky byli ponecháni v SPJ. Jednohlasně přijato že, se jim má přiznati právo na ustavení samostatného kmene. Byl přijat doplňovací návrh, aby do 25 let nebyly povolovány koedukační kluby, avšak potvrzeno, že i nekoedukované kluby podléhají náčelnictvu oldskautského kmene.

DS

Z rozsáhlých textů byly vybrány pouze náměty o kmeni dospělých

36. klub OS PORTÁŠI VSETÍN *malé zamýšlení*

Po roce 1989 po tak zvané sametové revoluci jsme my starší skauti, věnovali rozvoji skautingu na Vsetíně hodně úsilí. Bylo nás dost, abychom sestavili tým a plán práce akcí skautského hnutí. Aktivní činnost byla rozvíjena br. Londinem, Tichým a Dědičem. Bylo vytvořeno vedení střediska, kurzy pro rádce družin a zajištěna místnost pro schůzky. Spolupráce všech starších bratří, Vévoda, Havlík, Holzer, Švec, Šedlbauer, Veselý, Chovancová, Kožehubová, Kostelníková, nebyla marná. Byly vytvořeny oddíly chlapecké, dívčí, světlušky, vlčata. Byl obnoven oldskautský klub pod historickým názvem z roku 1924, 36. klub OS Portáši Vsetín, a současně vytvořen odznak klubu na košili. Pro činnost střediska a oddílů byl restaurován dům po svazácích na Rybníkách, je zapůjčen městským úřadem.

Vlastní činnost klubu je po celou dobu pravidelná. Schůzky minimálně jednou měsíčně, stálá účast na poradách střediskové rady, návštěvy na akcích pořádaných střediskem, každý rok návštěva několika letních táborů. Za nejvýznamnější považujeme výrazný podíl na uskutečnění sedmi ročníků Valašské lesní školy a pravidelná setkání jejich instruktorů, setkání bývalých skautů v rámci „skautské paměti“ (asi 50 účastníků), zaznamenávání historie vsetínského skautingu v kronikách a archivaci starých dokumentů.

Z další činnosti: pomoc při organizaci SZ, účast na Plajnerově memoriálu na Tesáku, setkání na Ivančeně, výprava na několik míst tábořišť z let 1939, 1946, 1969. Opakovaná, i vícedenní výprava na střediskovou chatu Bařinka; společně s Vlaštovkami, což jsou bývalé skautky z roku 1968, na některých našich akcích zajišťují kytaru a písničky. V poslední době míváme často schůzky doma, na zahrádce apod. u jednotlivých členů klubu, opékání špekáčků, dobře prostřený stůl, seznámení s počítačem nebo videozáznam. Filmuje br. Vévoda, zpracovává filmové záznamy z činnosti v letech 68 až 70 a ze současnosti. Dvakrát byl v regionální televizi uveden šot o 36. klubu.

Klub doznal od roku 1924 do dnešních dnů hodně změn. V roce 1990 měl 24 členů, dnes je nás 9 pozůstalých, a z toho byli tři bratři ve Svojsíkově oddílu. Letos do klubu přibude mladší generace, družina Papučářů, asi 10 starších skautů střediska, takže počet členů klubu Portášů bude kolem dvaceti.

Na konec tohoto článku nezbývá než říci, chceme vydržet.

Stanislav Dědič - Luňák

REMINISCENCE

Motto: 31. května 1970 došlo v jihoamerickém státě Peru k velké přírodní katastrofě, při které zahynulo 70.000 lidí.

Tenkrát před 35 lety, odjela 15 členná výprava československých, horolezců do zámoří s jediným cílem: dobýt peruánské Andy a především jejich nejvyšší vrchol Huascarán. Skupina našich horolezců se však už nevrátila. Mohutné zemětřesení pohřbilo jejich těla ve společném hrobě, který vznikl na místě jejich základního tábora. Město Yungay bylo vymazáno ze zemského povrchu.

Ve skupině, která reprezentovala naši zemi, byli i skauti. Lidé, kteří prošli asketickým způsobem života bezprostředně po skončení II. světové války a svým přístupem ke skautingu šířili ideály A. B. Svojsíka i po rozpuštění organizace v totalitním režimu. V análech i jejich „curriculum vitae“ se však příslušnost k vyznavačům hnutí nesměla objevit. Skauting přece byl postaven mimo zákon.

Uplynula dlouhá doba 35 let a jména čs.horolezců zahynuvších v Andách byla znovu připomenuta. Skautské středisko SOPKA v Nové Pace se pyšní i velmi početným: oddílem oldskautů. Jen několik jich nedosáhlo na „abrahámoviny“, vesměs mají všichni přes 70 let. Tedy právě tolik, kolik by dnes slavili někteří účastníci „Expedice Peru 1970“.

Je nasnadě, že jeden z aktivních oldskautů připomněl začátkem února na pravidelné schůzce blížící se datum katastrofy. A navíc s dovětkem, že by bylo záhodno s pietou uctít všechny horolezce, tedy nejen skauty, přímo v centru jejich „azylu“, ve Skalním městě na Hruboskalsku, kde byl zřízen symbolický hřbitov obětem skal. Dobrý nápad byl přijat a začaly přípravy k této akci. Zajištění dopravních spojů, vytyčení trasy v turistickém pojetí, vedlejší program celodenní výpravy. V úvahu musel přijít i zdravotní stav zájemců, ne všichni totiž byli fyzicky schopni absolvovat náročné túry. Když ale středisková rada dala své požehnání k této oldskautské aktivitě, nic už nestálo v cestě k její realizaci.

Nikomu nevadilo včasné vstávání, Obavy byly jen z počasí, které bylo den předtím doslova tropické. Noční déšť však přinesl ochlazení, a tak se na novopackém nádraží v úterý 31. května sešla skupinka s oldskautskými šátky na krku a jejich vůdce dokonce v kompletním kroji. A navíc obtížen videokamerou a dalšími fotografickými proprietami. Všichni však přibalili do ruksaků dobrou náladu, což bylo pro ten den nejdůležitějším faktorem.

První zádrhel nastal při výluce vlakové přepravy. Namísto pohodlných vlakových kupé, rozklepaný staříčkový autobus; jedoucí po okresních cestách a nesčetněkrát zastavující protijdoucím: vozidlům. Není divu, že hlavní organizátor začal trpět žaludečními potížemi. Bohudík, že tahle anabáze byla jen poloviční a druhá část cestování už byla vlakem.

Co však bylo aktivem a společným duchem plánované výpravy, to byla výdrž. Stoupaní k vyhlídce jménem Hlavatice by ubralo sil i mladším turistům, ale skupina oldskautů vydržela. Přesto nás zarazil malý zájem ostatních turistů, kterých jsme potkávali poskrovnu. Ale i tak se k nám někteří z „civilistů“ hlásili s hrdostí, že jsou také organizovanými skauty. Trochu problémů jsme měli s „kufrováním“ ve směru na Kopáčův statek a s blízkostí skalních reliéfů. Nějací zlomyslníci totiž otočili ukazatel o 90⁰ a zabloudění jsme se nevyhnuli. Sice jsme mohli pokračovat v mylném směru, ale bylo by to fyzicky-velmi náročné.

Novopacká skupina však byla vázána ještě jedním úkolem. Po předchozím jednání s královéhradeckým studiem Českého rozhlasu mělo jít do éteru živé vysílání z návštěvy a pietního aktu symbolického hřbitova. Došli jsme tam v hodině „dvanácté“, přesněji 4 minuty před avizovaným začátkem. Obavy, zda budeme mít na mobilu signál, byly liché a ve smluvený čas se skutečně moderátor přihlásil. Krátká zhodnocení dosavadního putování, popsání mimořádné atmosféry v podobě rozsvícených svíček, tichého rozjímání i zjištění jmen účastníků tehdejší výpravy do Peru. (jedna sestra si dala „práci“ se spočítáním těchto jmen, bylo jich 130). Odvysílaná reportáž končila citátem, který zdobí hřbitov několik desítek let: „Trvá okouzlení, zvoní karabina o kruh, skála hřeje, zní smích. Postůj a zavzpomínej! Neboť to největší mezi horolezci je přátelství.“ V původním plánu jsme uvažovali o zazpívání písně „Čechy krásné ...“, ale kytarista nepřišel.

Když už jsme odcházeli ze symbolického hřbitova, čekalo nás ještě jedno překvapení. Setkali jsme se se zástupcem oldskautů královéhradeckého kraje ing. Vl. Stránským, který se svým kamarádem směřoval do stejných míst i za stejným účelem. Slovo dalo slovo a jeho „napiš to do Kmenových novin“ jsem bezezbytku splnil. Byl bych farizej, kdybych tvrdil, že jsme byli na konci putování fit, ale ta únava byla příjemná a navíc, fotograficky i kameramansky zachycená do skautské paměti. Takže pro mne ještě výprava do Skalního města nekončila.

Karel Pokorný - Barry

VZPOMÍNKA NA TÁBOR u rybníka Řeka

Zavzpomínej s námi na skautské mládí před 60 léty. Již měsíc po 2. světové válce jsme v euforii ze znovunabyté svobody uspořádali skautský tábor střediska Přibyslav u rybníku Řeka.

V červnu 2005 jsme si opět na stejném místě zavzpomínali nad kronikou, kterou po celých 60 let uchovávali tehdejší vlčata a jako oldskauti v ní pokračují.

Nalistovali jsme stránky kroniky družiny Lišek o “táboře Řeka 1945” a opsali je pro vzpomínání: Velká událost, čtyřdenní tábor 5. 6. až 9. 6. 1945 společně s družinou „Racků“. Počasí nám dělalo potíže. Večer před odchodem jsme se dlouho rozmýšleli. Vše bylo připraveno, ale objevily se zase poplašné zprávy o esesácích a střílení. Z 22 chlapců nás jelo jenom 17, jedenáct junáků a 6 starších. Z naší družiny Lišek se zúčastnili bratři: Bukovský, Smejkal ml., Waserbauer, Jar. Zych, Jirka Smejkal t.č. rádce a Baueršíma.

Sešli jsme se u br. Bukovského (staršího) na dvoře. Spočítali vše, zabalili a nastoupili cestu ve 3/4 na 9 hod. Měli jsme 5 kol a vozík, se kterým bylo dost práce. Vezli jsme si velkou celtu na kuchyň. Na místo jsme dorazili asi o 1/2 2 h. odpoledne. Rybník „Řeka“ v celé své kráse, až na ty novoty, z nichž pozůstatky po Němcích zastávají hlavní místo. My jsme z toho dosti těžili. Objevili jsme konstrukci na nákladní auto, dotáhli do tábora a pomocí velké cely byla ve chvílce kuchyň. A jaká.

Bratr Bukovský, naše Máňa, si ji nemohl vynachválit. My jeho umění ve vaření také ne. Chutnalo všem znamenitě. Po postavení stanů, kuchyně, uklízení atd. se dalo do deště. Bylo již dosti pozdě, služby byly hotové, tak jsme šli spát. Celou první noc bylo veselo. Napřed střílení z revolverů, pušek, automatů („na oslavu M.J.Husa?“), potom spadl jeden stan, přšelo atd. Malého Vaška Štěpánka div jsme ráno nemuseli omývat v Řece. Měl totiž hlídku zvečera, když se střílelo a nevěděl, proč se střílí.

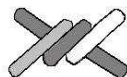
Ráno se nechtělo nikomu vstávat. Měli jsme celkem málo slámy a trávy pod sebou, starší hlídali s mladšími, a tak jsme teprve v 8 hod. snídali. Potom jeli chlapci pro loďky. Hajný nám je povolil. Mezitím přijel br. Orion a chlapci od nás z Přibyslavi. Postavili stany, vařili, hráli si s námi. Orion (okresní zpravodaj z Chotěboře) nám vyprávěl svoje originální křovácké historky. (Což se vůbec neplnil určený program na dnešní den.) Večer jsme si udělali menší táborák za přítomnosti tří občanů z Krucenburku (2 dámy a 1 muž). V noci se zase trochu střílelo, ale dál od našeho tábora.

Ráno byl k snídani čaj, potom se většinou jezdilo na loďkách. Musím poznamenat, že ráno se za každého počasí cvičilo a pak všichni hurá do vln rybníka. Mojmír připravil hru „honbu za pokladem“, která byla provedena odpoledne. Poklad (400 K) byl věnován oddílové pokladně. Z pěkné pramice si chlapci udělali plachetnici (pomocí cely), a jelikož byl silný vítr, jezdili přepychově.

Nesmím zapomenout na oběd. Měli jsme bramborový guláš z konzervy. Každý se jen olizoval. (A hlavně každý se mohl naprat podle své vůle.) Opravdu vzorný oběd. Když jsme tak u toho jídla, musím se zmínit o kuchyňském zařízení. Jelikož nemáme pořádný kotlík, museli jsme se poohlédnout po něčem vhodném. Po ruské armádě zde zbyly sudy od benzínu, ve kterých Rusové také vařili. Máňa (Lád'a) obětavě motykou jeden přesekal na půlky. Druhý sud jsme používali celý. Vařilo se v nich hned, za 3/4 hod. bylo 200 bramborů vařeno. K večeři byla rajská omáčka a brambory. Před večeří jelo několik bratří pro mléko do Hluboké na loďce. My jsme se navečeřeli a našli do stanů, protože začalo pršet. Za chvíli slyšíme krásné zvuky: „Hou, hou, skauti jdou, vezou mlíčko nad vodou“ a po vodě se to krásně neslo. V noci (poslední) při hlídkách se dělaly skotačiny jako malování uhlem, zouvání bot, svlékání atd. Jiříka Smejkalového vytáhli hoši na hlídku, on si klekl a vkleče spal dál. Ráno toho bylo hodně k smíchu.

K snídani bylo bílé kafe a chléb. K obědu jsme se už nechtěli s ničím dělat. Spokojili jsme se opečeným salámem, chlebem a čajem. Potom nám naše kuchařka Máňa (rodu mužského) udělal palačinky ze zbylých zásob. Asi ve 3 hod. jsme začali balit. Za 1/2 hodiny nebylo po našem táboře téměř stopy. Vlajka vlála nejdéle. Po jejím slavnostním sejmutí zaujala místo vpředu konvoje, který smutně vyplul z místa, kde bylo tak božsky všem, i přesto, že nám počasí moc nepřálo.

Domů jsme se sotva dotáhli. Každý honem spěchal domů, aby si odpočinul po takové namáhavé cestě. Žádný z těchto chlapců skauting neopustí. Tím jsem si skoro jist. Co může být krásnějšího než spánek pod stanem, samostatná práce a táborová disciplína ? Tak skončila jedna z nejkrásnějších výprav ve svobodné republice Československé. J..S. F.

Ukázka přetištěná z velmi zdařilého Sborníku skautské poesie vydaný Severočeskou družinou Svojsíkova oddílu.

Po dlouhé roky, věrní bratři, stateční, hrdí v dobách zlých,
vy živí žijte, jak se patří a nezapomeňte mrtvých svých.

Ctibor Vořech-Borek **JEN RUKY STISK**

sborník skautské poesie z let 1938-1945

Vydán k 60. výročí konce II. světové války a osvobození ČSR, na paměť skautů a skautek severních Čech, kteří v letech 1938-45, věrní skautskému slibu, padli za svobodu naší republiky. Posílám několik slov na cestu sborníku skautské poesie, který je vzpomínkou na skauty a skautky, kteří, věrní svému skautskému slibu, neváhali ve 2. světové válce, za nacistické okupace naší republiky, dát své mladé životy boji proti fašismu, za demokracii a svobodu naší vlasti.

At' nikdo z nich není zapomenut! Vám, padlým bez hrobů, naše srdce hrobem jest.

Miroslav Kubát - Sir, rádce Severočeské družiny Svojsíkova oddílu

O životě skautů vyšlo již mnoho článků, knih a dokumentů. Já osobně pamatuji život ve středisku Junáka od roku 1933. Byl jsem spoluzakladatelem pražského (dejvického) 11. roverského kmene v lednu 1935, vedeného bratrem B. Vallou-Šípem, V. Krchou-Vikim a V. Moravcem-Ingem.

Krátce po založení 11. RS vznikl s členkami 7. odd. skautek Praha XIX literární kroužek, jehož patronem byl Jaroslav Seifert. Členové byli I. Fleischmann-Kim, L. Podmele-Karen, O. Šlehofer-Žebrák, J. Štern, E. Fischlová-Rybka, E. Fojtíková-Saly, M. Holasová-Keňa, M. Jindřichová-Rusalka, V. Burdová-Kay, J. Valinová-Linka, Z. Peter-Géz, M. Sokol-Gero, V. Bureš-Jasan, M. Zezula-Topol a C. Vořech-Borek.

V červenci 1945 se zbývající členové odbojové skupiny (polovina jich padla za války), sešli na louce u lesa pod Luží u vzpomínkového táborového ohně, aby se rozešli po republice jako učitelé, vojáci a technici. Skoro všichni založili a vedli nové skautské oddíly.

Ze dvou set zachovaných básní jsem vybral tuto sbírku, ve které některé vznikly i kolektivně, jiné zůstaly jen v paměti. Básně doplňují poznámky o lidech a událostech odboje i o autorech básní. Sbírkou je svědectvím doby o lidských osudech i nadějích ve šťastný a svobodný život.

Ctibor Vořech-Borek, Nový Bor 7. 5. 2005

Oběti nacismu ve druhé světové válce a osvobození Československa v roce 1945

Severočeští skauti a skautky: František Badas, Karel Bureš, Miloš Dušek, Otomar Fabián, Eva Fischlová, Lia Ruth Glücknerová, Otta Hanzlíček, Vladimír Has, Václav Hůla, Bohumil Kaplet, Jan Knížek, Věra Kozáková, Ota Král, Bohumil Kratochvíl, Luboš Kučera, Miroslav Lácha, Pavel Langweil, Alena Langweilová, Mojmir Olehla, Vlastimil Onemichl, Ladislav Podmele,

Mirko Práger, Miroslav Průša, Miroslav Rektořík, Oldřich Sika, Alexandr Stein, Jiří Stein, Josef Tausyk, František Toman, Emanuel Turek, Jaroslav Urban, Bedřich Valla, Ivo Veselý, Karel Vogel, Karel Záveský.

(Bohužel se nepodařilo, aby byl seznam úplný.)

Ctibor Vořech-Borek **JEN RUKY STISK**

Do oči pohled
a ruku stiskni
Přebíráš poselství.
Nezapomeň!

A dobře opatruj
ten pevný ruky stisk.
Je to památka
a člověk ji nese,
pokud je živ.

Ten pevný ruky stisk
jak vzácný vonný květ
svým bratrům předávej
i s vírou v lepší svět.

A někdy je to vše,
co po nás - zbylo.

(Hora Sv. Kateřiny 1945)

28. října 1946 bylo uděleno prvních 229 zlatých, 129 stříbrných a 103 bronzových vyznamenání „Junácký kříž za vlast 1939-1945“. Udělování pokračovalo až na 2 549. Zlatých bylo uděleno 586, popraveným, zahynulým v koncentračních táborech a padlým v boji. 924 stříbrných křížů a 1 039 bronzových bylo uděleno aktivním účastníkům protifašistického odboje.

Mezi vyznamenanými byli i bratři a sestry ze severních Čech:

Jablonec n. N.: M. Průša, B. Valla, K. Záveský, **Kořenov:** M. Dušek. **Líberec:** B. Černohorský, J. Červený, I. Mikšovič, J. Tomsa a O. Žebrák, **Nový Bor:** E. Fischlová a Č. Vořech, **Tanvald:** V. Kozáková, **Šluknov:** V. Has, **Ústí n. L.:** F. Badas, O. Hanzlíček, O. Král, O. Sika, F. Toman, K. Vogel, **Litoměřice:** L. Podmele a E. Ulbricht, **Bohušovice:** M. Olehla, **Roudnice n. L.:** J. Borecký. J. Čejka, O. Fabián, J. Jaroš, B. Kratochvíl, M. Lácha, K. Novák, K. Snětina, O. Šebík a M. Štark, **Beřkovice:** V. Hůla a V. Onemichl, **Ml. Boleslav:** J. Baborský, K. Bureš, Z. Fořt, M. Hylmar, B. Kaplet, J. Kovářik, J. Kovář, J. Knížek, J. Manda, J. Podlipný, J. Tondr, I. Veselý, V. Víšek, **Duchcov:** A. Sochor a J. Urban, **Louny:** M. Rektořík a R. Turek, **Chomutov:** J. Tausyk.

(Seznam úplný, protože Svazáci zničili archiv Junáka, který byl ve Štíříně.)

Vydala severočeská družina Svojsíkova oddílu ve spolupráci s Městem Nový Bor skautům a skautkám padlým v boji za svobodu ČSR u příležitosti odhalení pamětní desky v Novém Boru.

VZPOMÍNKA NA VÁCLAVA MORÁVKA

Na budově kolínské Obchodní akademie byla v minulém roce odhalena pamětní deska u příležitosti stého výročí narození kolínského rodáka Václava Morávka, člena proslulé zpravodajsko-diverzní skupiny v rámci Obrany národa. Kolínští skauti a skautky jej s úctou vzpomínají jako jednoho z prvních zakladatelů kolínského skautingu. První skautský oddíl byl zde založen 1. února 1919 bratrem Aloisem Plešingerem s 20 studenty kolínského gymnázia, mezi nimiž byl i svědomitý a bystrý Václav Morávek. Jako rádce družiny se účastnil i prvního skautského tábora u Závitkovic pod Lipnicí, kousek od tábořiště u Orlovské myslivny. Po nešťastném úmrtí vůdce oddílu se stal zástupcem vůdce a po rozdělení tohoto 1. oddílu byl vůdcem 2. oddílu. Nebyl ještě plnoletý a dozor nad oddílem měl tedy profesor gymnázia Karel Smolík. Po maturitě bratr Morávek nastoupil do Vojenské akademie v Hranicích na Moravě.

Po příchodu německých jednotek byl Václav Morávek v hodnosti štábního kapitána propuštěn z armády. Vrátil se do Kolína, krátce zde byl zaměstnán jako úředník. V Kolíně se tehdy začala

formovat pod vedením plk. Josefa Buršíka skupina vojenské odbojové organizace Obrana národa. V. Morávek se do ní bez rozmýšlení zapojil a plnil úkoly zpravodajského důstojníka. Po jistou dobu vedl diverzní sekci organizace. Zakrátko odešel do Prahy, kde vytvořil s pplk. Josefem Balabánem a pplk. Josefem Mašínem a spojku bratrem Tájovským, skautem 4. kolínského oddílu, nezávislé uskupení v rámci Obrany národa; skupinu nazvalo gestapo „Svatí tři králové“. Morávek ve své zpravodajské činnosti udržoval kontakt s nejznámějším agentem čs. zpravodajské služby Paulem Thümmelem a stal se nejexponovanějším pracovníkem odboje.

V dubnu 1941 padl do léčky gestapa pplk. Balabán, nedlouho nato byl zatčen při přestřelce pplk. Mašín. Morávek unikl po zavěšeném anténním lanku, a přišel při tom o levý ukazováček. V listopadu 1941 se mu podařilo úspěšně navázat spolupráci se skupinou Kapitán Nemo. 21. března 1942 byl zastřelen gestapáky, když se snažil osvobodit svého spolupracovníka Řeháka.

Bratr Morávek svůj skautský slib dodržel, bojoval proti okupaci, násilí, útlaku, za osvobození svobodného demokratického Československa. Po roce 1990 byl povýšen do hodnosti majora a v letošním roce u příležitosti oslav konce 2. světové války byl presidentem republiky povýšen do hodnosti brigádního generála in memoriam.

Letos 12. září 2005 jsme si opět připomněli památku bratra V. Morávka u jeho pamětní desky. Pietního aktu, spojeného s kladením věnců a přeletem bojových letounů, se zúčastnila čestná stráž Armády ČR, vojenská posádková hudba z Tábora a útvar příslušníků Aktivních záloh Armády ČR. Na čestné tribuně byl náčelník Generálního štábu Armády ČR, velvyslanec Slovenské republiky, vojenský atašé velvyslanectví USA, zástupce senátu, kraje, města, Čes. svazu bojovníků za svobodu, členové Společnosti Václava Morávka a zástupce Junáka, předseda ORJ, bratr Čihák. Ti položili k pamětní desce věnce a kytice. Po projevech byl akt ukončen slovenskou a českou hymnou.

Přítomni byli kolínští skauti a skautky, oldskauti, vodáci a kouřimské světlušky. Skautky stály čestnou stráž s vojáky. Kolínští skauti na svého hrdinu nezapomínají a již několik let ve dnech výročí jeho smrti jej na svých schůzkách vzpomínají, na dušičky symbolicky zapalují svíčky jemu i dalším jedenácti skautkám a skautům, kteří položili životy za pravdu a čest ve 2. světové válce.

Se skautskou minulostí V. Morávka seznámil v kolínském tisku několika články bratr Kopecký. I příspěvek o skautské minulosti a výchově bratra Morávka byl zástupci města dodán, v projevech však nebylo bohužel o této významné fázi jeho života ani zmínky.

M. Strnad - Miki

Experimentální tábor na ostrově Brownsea

skautingu bude sto let

V roce 2007 uplyne prvních sto let od chvíle, kdy křesťan a humanista Robert Baden-Powell, ač původně voják, nabídl světu moderní výchovu mládeže ve formě skautingu. V roce 1908 vydává knihu „Scouting for Boys“, která se stala „biblí“ světového skautingu. Skauting ve všech směrech předstihl svou dobu a stal se moderní a dodnes nepřekonanou výchovnou metodou, ve které se odrážejí zkušenosti řady světových osobností spirituality, filozofie a pedagogiky minulých věků, z nich snad mezi předchůdci a inspirátory Baden-Powella vystupuje nejvýše Jan Amos Komenský. Není pochyb o tom, že zakladatelé skautingu, Robert Baden-Powell a Ernest Thompson Seton, znali dílo Komenského a čerpali z něho. Nepovažovali však za smysluplné a skautingu v té době prospěšné, aby tento zdroj informací a inspirací uváděli.

Skauting můžeme považovat za jeden z velkých darů křesťanství lidstvu. Plně tuto skutečnost potvrzují základní principy skautingu, a z nich vyplývající zákon a slib, které jsou v souladu se zásadami rozšířeného ekumenismu, jak ho dnes chápe také světové skautské hnutí a respektují

významné světové církve a náboženské společnosti. Duchovní podstata skautingu, skautská spiritualita, je vnímána jako hlavní a základní výchovný princip světového skautského hnutí.

Je třeba připomenout, že právě díky bohatství, které má ve svých duchovních hodnotách, dokázalo skautské hnutí překonat vše, čemu je vystavily totalitární režimy a systémy, a přežít všechna ta jejich příkoří a zákazy, bylo vždy připraveno nastoupit ke službě lidské společnosti, jakmile to vnější okolnosti dovolovaly. A tak se také stalo v Československu i v ostatních bývalých satelitech Sovětského Svazu koncem dvacátého století. Spatřujeme v tom ohromnou morální a ideovou sílu skautingu, jeho význam a poslání pro hledání smyslu života jednotlivců i úspěšný rozvoj všeho lidstva.

B-P úspěšně a geniálně implantoval poznatky, získané od svých předchůdců i zkušenosti Setonovy do svého díla, které se rozhodl nejprve prakticky vyzkoušet, a teprve v případě úspěchu předložit britské veřejnosti, a nabídnout je v té době existujícím mládežnickým organizacím. V té chvíli ani sám B-P zřejmě neodhadl, co bude následovat.

Na ostrově Brownsea pořádá Baden-Powell svůj experimentální tábor. Na tomto památném místě stojí kámen, oznamující návštěvníkům toto sdělení:

„This Stone Commemorates the experimental Camp of 20 boys held on this site from 1st-9th August 1907 by Robert Baden-Powell, later Lord Baden-Powell of Gilwell, Founder of the Scout and Guide Movements“.

Experimentální tábor dopadl více než úspěšně a B-P se pustil do přepracování své příručky pro vojenské zvědy do publikace, kterou nazval „Scouting for Boys“ a která vyšla v lednu roku 1908 nejprve na pokračování. Pro svůj mimořádný ohlas se krátce poté dočkala velkého počtu knižních vydání po celém světě.

Experimentálního tábora se zúčastnilo dvacet chlapců, deset z nich bylo členy Boys Brigades z Poole a Charterhouse, šlo o chlapce „z dělnického prostředí“, ostatní byli získáni mezi syny přátel B-P a žáky školy, kam kdysi chodil i B-P. Chlapci byli rozděleni do čtyř družin, v čele každé stál rádce družiny.

Tábor vedl B-P a jeho spolupracovníci Major Kenneth MacLaren, Percy W. Everett a Donald Baden-Powell.

Připomeňme si jména chlapců, kteří se tábora zúčastnili:

družina vlků (Wolf patrol)	družina býků (Bull patrol)
Musgrave C. (Bob) Wroughton rádce družiny Cederick I. Curteis John M. Evans-Lombe Percy A. Medway Reginald W. Giles	Thomas B.A. Evans-Lombe rádce družiny Arthur Primmer B. Blandford James Rodney M. Noble

družina kolih (Curlew patrol)	družina havranů (Raven patrol)
George Rodney rádce družiny H. Watts A. Vivian T. T. Bonfield R. Grant	Herbert Emley rádce družiny B. Tarrant William Rodney B. Collingbourne Humphrey Noble

Těchto dvacet chlapců vstoupilo do historie světového skautského hnutí a stalo se nesmrtelnými.

Představa B-P, že svým dílem obohatí v té době ve Velké Británii existující organizace mládeže se nestačila naplnit, protože tak rychle, jak narůstal zájem mládeže o jeho „Scouting for Boys“, začaly ve Velké Británii a postupně jinde v Evropě a ve světě vznikat skautské družiny a skautské oddíly.

V roce 1908 mohl B-P uskutečnit svůj skutečně první skautský tábor v Park Shields Farm poblíž vesnice Humshaugh, Northumberland, kterého se zúčastnili chlapci-skauti, kteří již složili skautský slib. Na místě tohoto tábora je umístěn kámen se čtyřmi pamětními deskami, z nichž ta nejdůležitější oznamuje:

„This memorial indicates the spot where the first scout camp was held in 1908 by B-P, later Lord Baden-Powell of Gilwell, Chief Scout of the world“

Tábora se zúčastnilo 36 skautů, které si B-P vybral na základě výsledků soutěže, uspořádané týdeníkem The Scout.

Rozhodujícím pro světový rozlet skautingu byl tábor na ostrově Brownsea, který, jak praví historie, odstartoval světové skautské hnutí. Chlapci nejprve vybudovali tábor, postavili vojenské stany, v nichž byli ubytováni, včetně zásobovacího a kuchyňského zázemí, aby se pak věnovali skautingu podle představ B-P, jak je získal svého času během svého působení v armádě. Šlo tudíž v podstatě o mírové využití poznatků, zkušeností a zvyklostí vojenského charakteru, které B-P považoval za nezbytné pro zdárný vývoj mladé generace. Hoši se soustředili na skautskou táborovou praxi, lesní moudrost, poznávání přírody, pozorování a stopování, záchranu života a první pomoc. Zcela logicky nechyběla ani témata věnovaná výchově k čestnosti, rytířství a dobrému občanství, která podle představ B-P tvoří základy skautingu. Každá družina měla svou družinovou vlajku. Družiny mezi sebou závodily a formou her a soutěží si v praxi ověřovaly získané poznatky a zkušenosti. Večer se pak chlapci soustředili u táborového ohně, kde B-P i ostatní vyprávěli své různé životní osudy. Nechyběl zpěv písní, z nich mnohé chlapci od B-P slyšeli poprvé v životě. O přípravu jídla se jim postarali vojenští kuchaři. Účastníci tábora prožili letní tábor, na který nikdy nezapomněli.

Před budíčkem B-P vyšel ze svého stanu a zatroubil na roh afrického koodoo. Chlapci vyběhli ze stanů, rychle vypili sklenku mléka a snědli pár sucharů. Následovala rozcvička, která trvala půl hodiny. Potom se chlapci společně pomodlili a slavnostně vztyčili vlajku. V osm hodin byla snídaně. Dopoledne bylo věnováno skautské praxi, hrám a plavání. Po obědě pokračovala skautská praxe až do doby „podávání čaje“, pro Anglii typické. I když chlapci byli obvykle již trochu unaveni, věnovali se dalším skautským hrám a soutěžím, a před večeří, která byla v osm večer, se ještě soustředili na úklid a vyčištění svého táborového oblečení. A po večeří se všichni sešli u táborového ohně, aby si vyprávěli a zpívali.

Z tohoto krátkého výčtu je patrné, že program tábora byl velmi bohatý a pestrý a hochy plně zaujal. Ohlas tábora byl zcela mimořádný. B-P sám sobě i ostatním prokázal smysluplnost skautingu pro výchovu mládeže. Základy pro úspěšný rozvoj světového skautského hnutí byly položeny, a to více než úspěšně. Experimentální tábor na ostrově Brownsea, pořádaný B-P v roce 1907, vstoupil do historie jako vznik skautského hnutí, kterým v prvním století jeho existence prošly stovky milionů chlapců a děvčat na celém světě.

V Roudnici n. L., 16. března 2005

Jiří Čejka – Péguy

Experimentální tábor na ostrově Brownsea ještě jednou

Jak se blíží první století výročí založení skautingu, budeme se vracet i k experimentálnímu táboru pořádanému B-P na ostrově Brownsea, protože právě tento tábor v roce 1907 je skautskými historiky označován a pokládán za počátek světového skautského hnutí.

Nebude snad na škodu, seznámíme-li se ve volnější úpravě také s tím, co se lze o tomto táboře dočíst na stránkách The Scouting Web Portal – USSCOOTS ORG v článku, který zpracoval Carlos Rodriguez, Wood Badge Scouter, Venezuela, na základě údajů, uveřejněných E. E. Reynoldsem v Magazínu „Jamboree“ v srpnu 1947. Považuji za nezbytné dodat, že mohou být drobné rozdíly v tom, o čem jsme

hovořili v předchozím článku o táboře na ostrově Brownsea a tím, co uvádíme zde. Je logické, že se různí skautští historici, autoři popisu života v táboře mohou v jednotlivých detailech lišit v závislosti na zdrojích informací, které měli k dispozici. Často se setkáváme s podobnými názorovými rozdíly i stanovisky i ve vědeckých publikacích různě orientovaných historiků.

Idea, která vyústila v knihu „Scouting for Boys“, nepadla B-P z nebe, ale byla založena na systematickém studiu, pozorování, vrácení se do minulosti, a stopování všech vlivů, které by mohly působit příznivě na výchovu chlapců. B-P byl překvapen, když zjistil, že jeho malá příručka pro vojáky „Aids to Scouting“, vydaná v roce 1899, byla už v roce 1901 využívána anglickými učiteli a také anglickými chlapci. O výchově anglické mládeže se mu uvažovalo snadněji, protože byl v očích chlapců hrdinou od Mafekingu, na kterého se obraceli se svými dotazy jednotlivci i celé chlapecké kluby. A to vše se vzájemně propojovalo, když B-P navázal kontakt s organizací Boys´ Brigades. Schéma své představy, jak přepíše svou „vojenskou publikaci“ pro chlapce, B-P uveřejnil v roce 1906 v časopise „The Boys´ Brigade Gazette“. Pět měsíců poté se seznámil s Ernestem Thompsonem Setonem a Setonův úspěch s „Woodcraft Indians“ v něm utvrdil názor, že zálesácký život je neodolatelnou výzvou pro chlapce. B-P si chtěl své nápady, které zařazoval do rukopisu „Scouting for Boys“, ověřit v praxi, a proto se rozhodl uspořádat tábor na ostrově Brownsea. Je třeba pochopit, že skutečně šlo o experimentální tábor, takže nebylo možno očekávat, aby již na první pohled bylo patrné, že šlo o skautský tábor a nikoliv tábor jiné organizace, jak jsme zvyklí takové rozdíly pozorovat v současnosti. Bylo ovšem až překvapující, které skautské činnosti a metody B-P uplatnil již na tomto prvním táboře.

B-P potřeboval mít smíšenou skupinu chlapců z různých společenských vrstev, aby zjistil, jak se budou vyvíjet jejich vzájemné vztahy. Proto vytvořil skupinu, oddíl dvaceti chlapců, z nichž část představovali synové jeho přátel, a druhou pak vybrali činovníci Boys´ Brigade z obcí Poole a Bournemouth. B-P napsal rodičům vybraných chlapců dlouhý dopis, v němž je informoval o svých programových záměrech, které chtěl na táboře uplatnit – šlo především o lesní moudrost, pozorování, sebekázeň, zdraví, vytrvalost a odolnost, ušlechtilost a rytířství, ochranu a záchranu života a vlastenectví (lásku k vlasti). Neopomenul rodiče seznámit i s denním rozvrhem a všemi nezbytnými potřebami a vybavením, které každý z chlapců měl na táboře mít.

Ti chlapci, kteří přijeli jako první, pomáhali B-P a majoru Maclarenovi postavit stany. Byly to krásné stany, po pravdě ovšem řečeno v podstatě jediné tehdy, a ještě po nějakou dobu, v Anglii dostupné. Každá družina měla svůj stan. Chlapci nenosili uniformy, ale ti, kteří navštěvovali veřejnou školu, měli podobné oblečení. Každá družina měla své „nárameníky“, stuhy z barevné vlny, modré vlci, zelené býci, žluté kolihy a červené havrani. Každý rádce měl družinovou vlajku

zobrazující zvíře, podle kterého byla družina nazvána. Každý chlapec měl mosaznou lilii, kterou si upevnil na svůj oděv. Po absolvování několika testů (uzle, signalizace vlajkou, stopování), získal další mosazný odznak - pásek, na kterém bylo napsáno „Be prepared“. Ten si upevnil pod první odznak, pod lilii. Byly používány také šátky barvy khaki.

Podívejme se nyní na detailní rozpis táborového dne:

06:00	Budíček, sklenice mléka a suchary	13-14:15	Odpočinek, polední klid
06:30	Ranní rozcvička	14:30	Skautská praxe
07:00	Informace o denní činnosti s ukázkami	17:00	Čaj
07:30	Úklid stanů a tábora	18:00	Táborové hry
07:55	Slavnostní nástup, vztyčení vlajky, modlitby, snídaně	19:15	Ošetření oděvů a výměna prádla
09:00	Skautská praxe	20:00	Večeře
12:00	Koupání	20:15	Vyprávění u táboráku, krátké cvičení (dechová cvičení na provětrání plic)
12:30	Oběd	21:30	Odchod „na kutě“, večerka

Ke zvukovým signálům, jako byl „budíček“, používal B-P roh antilopy kudu (Koodoo), chycen v Matabelandu v roce 1896, několik krátkých tónů znamenalo „nástup oddílu“. Tento roh rozezněl B-P i na zahájení jamboree v roce 1929. Ranní a večerní cvičení byla velmi jednoduchá a podobala se těm, která jsou uvedena v knize „Scouting for Boys“. Do koupání byly zařazeny i hry ve vodě a byly využívány dvě lodě. Polední odpočinek byl přísně dodržován. Při táboráku vyprávěl B-P většinou své vlastní zážitky a dobrodružství. Většina z nich je rovněž uveřejněna v knize „Scouting for Boys“. Žádný z účastníků si nevzpomíná, zda zpívali ještě něco jiného kromě písně „Eengonyama Zulu“.

B-P pořádal různé soutěže mezi družinami a také mezi jednotlivci. Odměna byla třeba za nejlepší sbírku listů stromů, která obsahovala také jména těchto stromů. Jiné ocenění při zkouškách bylo umění pozorovat. B-P zkoušel různá cvičení, způsoby a soutěže v pozorování. Kladl velký důraz právě na cvičení v pozorování, stopování, plížení a podobnou skautskou praxi.

B-P připomíná, že oddíl (the troop) chlapců byl rozdělen do družin (patrols) po pěti chlapcích, z nich nejstarší byl rádcem (patrol leader). *Tato organizace či toto uspořádání bylo největším tajemstvím našeho úspěchu*, zdůrazňuje B-P. Každý rádcem družiny měl plnou odpovědnost za chování své družiny po celou dobu, v táboře i v terénu. Družina tvořila jednotku pro práci i hry, a každá družina tábořila na odděleném místě. Chlapci považovali za svou čest plnit příslušné rozkazy. Odpovědnost a čestnost v soutěžích byly úspěšně vytvářeny, a tak byl den co den zajištěn dobrý standardní rozvoj experimentálního oddílu. Jednotlivá skautská témata byla postupně rozvíjena. Zjistili jsme, říká B-P, že nejlepším způsobem sdělování „teoretických“ instrukcí je jejich krátké předvádění na příkladech třeba v prostorách táborového kruhu nebo na jiném vhodném místě s následujícími praktickými ukázkami v „hodině praxe“ před snídaní. Vlastní praktický výcvik byl pak prováděn ve formě soutěží a různých jiných „vzdělávacích“ postupů. Kázeň byla vždy velmi uspokojující a přiměřená. Byl zřízen „čestný soud“ pro ty, kteří by případně porušili kázeň, ale nikdy nebyl použit, protože chlapci byli vedeni tak, aby vykonávali vše co nejlépe „na svou čest“, a starší hoši, rádcové družin byli odpovědní za chování chlapců, kteří tvořili jejich družinu. A B-P připomíná, že toto fungovalo perfektně.

B-P ve své krátké zprávě zdůrazňuje, jak se snadno chlapci, kteří pocházeli z různých sociálních vrstev, navzájem promíchali a dobře snášeli. To byla pro B-P zcela mimořádná zkušenost, která ho v dalším rozvíjení a prohlubování teorie i praxe skautingu hluboce ovlivnila. Na této zkušenosti pak vznikla základní představa čtvrtého bodu skautského zákona „A Scout is a friend to all, and a brother to every Scout, no matter to what social class the other belongs“, v současném českém znění „Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta“ (skautská stezka, Junák - svaz skautů a skautek ČR).

Experimentální tábor B-P potvrdil, že jeho představy jsou správné a zároveň mu dodal důvěru, aby ve svém projektu pokračoval. Získal podporu vydavatele Arthura Pearsona. Byla zřízena „kancelář“ a vypracován projekt na vydání publikace „Scouting for Boys“, týdeníku „The Scout“ a pořádání setkání s veřejností, na kterých B-P vysvětloval své záměry a plány, včetně schématu skautingu. V lednu 1908 vychází první ze šesti částí publikace „Scouting for Boys“, 29. března 1908 dostává B-P korektury prvního čísla týdeníku „The Scout“. Během jednoho roku dosáhl počet výtisků 110 000. 16. května 1908 provádí B-P první dokladovanou kontrolu skautů ve Wimbledonu.

Skauting byl na světě a jeho vítězná cesta světem byla nastoupena. B-P založil hnutí, které směřuje své výchovné působení tak, aby každý skaut a v budoucnu v podstatě každý člověk považoval své bližní za své bratry a sestry bez ohledu na jejich barvu kůže, sociální původ či vyznání, ke kterému patří. Brzy uplyne sto let od chvíle, kdy poprvé zazněl na ostrově Brownsea hlas rohu antilopy kudu a na tomto ostrově vzplál táborový oheň, kolem kterého sedělo dvacet chlapců s několika dospělými, mezi nimiž tím nejvýznamnějším byl B-P.

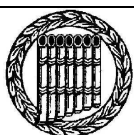
Za těch prvních sto let vzrostl počet skautů a skautek na desítky milionů a počet těch, kteří skautských hnutí ve svém životě prošli, na stovky milionů. Dnes se miliony skautů a skautek na celém světě shromažďují ve svých klubovnách, na svých táborech, kolem svých táborových ohňů a ve skautských oddílech prožívají nejkrásnější chvíle svého mládí. Na jamboree a při jiných příležitostech se vzájemně poznávají skauti z celého světa. Vytvářejí si mezi sebou nejen vzájemné bratrské a sesterské vztahy, ale zároveň získávají poznatky a zkušenosti, které je připravují pro jejich život v dospělosti.

Seznamují se se „Zlatým pravidlem chování“ (*podrobnosti viz měsíčník Odboru duchovní výchovy Junáka „Na dobré stopě“ č. 139 - červen 2005*), které je vede k lásce a úctě k bližním v souladu s druhým základním principem a prakticky tak naplňují slova „Nečiň druhým, co nechceš, aby oni činili tobě!“ Svět má šanci, že z těch, kteří projdou skautskou výchovou, budou čestní, lidsky a morálně kvalitní občané, pro které služba bližním a společnosti bude samozřejmou celoživotní výzvou. O tom, že současná společnost takové lidi pevného charakteru a zásad potřebuje, není pochyb.

V Roudnici n.L., 22. května 2005

přeložil Jiří Čejka – Péguy

Ročenka kmene OS je vkladatelnou přílohou Kmenových novin OS, prosinec 2005, část A. Kluby kmene OS mohou tuto přílohu pro svou potřebu kopírovat. Příspěvky zasílejte na adresy uvedené v tiráži kmenových novin OS.

Neprodejné, určeno pro potřebu klubů OS